

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

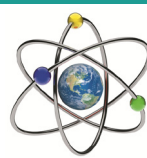
№10(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 422 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Raqamli oliy ta'lim boshqaruvida kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning tashkiliy pedagogik mexanizmi	10
Mamatova Xilola Muxiddinovna	
Ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanishning ijobiy va salbiy jihatlari: tizimli tahlil va strategik yondashuvlar	14
Zamira Nishanova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqot va ijodiy faoliyat orqali o'zini namoyon etish ko'nikmalarini shakllantirish	17
Abdug'afforova Navbahoroy Botirjon qizi	
Raqamli sivilizatsiya davrida oliy ta'limda axborot-analitik kompetensiyani shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari	22
Oybek Davlatov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda o'yin texnologiyalarining ahamiyati	27
Bekmuhammedova Muhlisa Abdusattarovna	
Jaloliddin Rumiy asarlarida komil inson va shaxsiy kamolot masalalari	33
Qodirova Madina Odiljon qizi	
Interfaol ta'lim texnologiyalari asosida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	37
Ergasheva Shaxnoza Baxtiyor qizi	
Rhythmic Gymnastics: a Harmony of Art and Sport	42
Hurshida Murzoyeva	
Sport to'garaklari mashg'ulotlarining talaba-yoshlar jismoniy rivojlanishiga ta'siri	46
Jabborova Sevara Asroqul qizi	
Inklyuziv ta'lim sub'yektlari hamkorligini boshqarishning innovatsion pedagogik mexanizmlari	51
Kuranboyeva Ozoda Xakimovna	
Maktabdan tashqari ta'lim muhitining o'quvchilar ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi pedagogik omillari	57
Mexriniso Nosirova	
Yangi O'zbekistonda maktabgacha va maktab ta'limi tizimi uchun zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashning rivojlanish istiqbollari	61
Sodiqova Yulduzxon Maxamat qizi	
Integrating Culture in Language Teaching and Developing Intercultural Tolerance: Pedagogical Approaches and Classroom Implications	65
Tairova Ruzakhon Umidbek qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida darsga ijobiy munosabatlarni shakllantirish va rivojlantirish texnologiyalari	71
Tursunbayeva Yulduz	
Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv ta'lim muhitining pedagogik-psixologik nazariy asoslari	75
Xakimov Utkirbek Ilhomjon o'g'li	
O'zbek xalq cholg'ulari orkestri ijrochiligi san'atining rivojlanish tarixi va uning pedagogik ta'limdagi o'rni ...	79
Miskinova Sabina Ziyadxon qizi	
Преодоление узбекско-русской лингвокультурной интерференции при текстоворждении студентов-филологов: методический аспект	85
Тахирова Маъсуда Абдужаббор кизи	
Инновационные методы преподавания русского языка в вузах Узбекистана: развитие коммуникативной и речевой компетенции учащихся	91
Шокаримова Камола Абдуллаевна	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida yumshoq ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy-metodologik asoslari....	98
<i>Yakubjonov Xasan Qahramonovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	103
<i>Umarov Xusniddin Egamboyevich</i>	
Sport maktabi o'quvchilarida yengil atletika intervalli mashg'ulotlari yordamida chidamlilikni oshirish	107
<i>Shuxrat Xudoyberdiyev Mamayusupovich, Abduqahhorov Nuriddin Xabibulloyevich</i>	
O'zbek va jahon adabiyoti matnlarini qiyosiy tahlil qilishda sun'iy intellekt va kompyuter lingvistikasining o'rni	112
<i>Sodikova Makhliyo</i>	
Milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan harbiy tarbiya metodlari	117
<i>A'zamov Inom Salimjonovich</i>	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining inklyuziv ta'lim sharoitida o'quvchilar bilan ishlashda STEAM yondashuvidan foydalanish metodikasini takomillashtirish	121
<i>Abidjanova Vasila To'likinovna</i>	
Kommunikativ topshiriqlar asosida ingliz tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantirishning metodik imkoniyatlari	129
<i>Prenova Gulsara Barlikbayevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik nutqiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	134
<i>Meyliqulova Manzura Abdullayevna</i>	
Kasbiy ta'lim sifatini boshqarishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish	138
<i>Ne'matova Zarina Furqat qizi</i>	
Kimyoning asosiy tushuncha va qonunlarini aksiomatik asosda talqin qilishning ilmiy-pedagogik ahamiyati	141
<i>Kamolova Nargiza Ibragimovna</i>	
Моделирование процесса формирования патриотизма у курсантов на основе культурного наследия казахской и узбекской интеллигенции	147
<i>Малдыбаев Куандик Бекбауович</i>	
Bo'lajak tarjimonlarda mumtoz asarlardagi leksik-frazeologik birliklarni tarjima qilish kompetensiyasini shakllantirish ("Firdavs ul-iqbol" asari misolida)	152
<i>Borasulova Dilnoza Dilmurodjon qizi</i>	
WHY I+1 is Not the ZPD: Reassessing Input-Based and Sociocultural Accounts of EFL Development	155
<i>Sattarova Zulxumor Nodirbek kizi</i>	
Лингвометодическая компетенция учителя русского языка: генезис понятия и структура в современной педагогической науке	159
<i>Икрамова Мунира Маруфжановна</i>	
Kasbiy axloq va pedagogik madaniyat masalasini tadqiq etishda ilmiy tadqiqot metodlarining o'rni va vazifalari	163
<i>Kazakov Shavkat Norqobilovich</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutq faoliyatida ijtimoiy muhitning psixologik roli	168
<i>Shadiyev Feruz Djaxonovich</i>	
Intellektida nuqsoni bo'lgan kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning so'z boyligini boyitishda o'yin texnologiyasidan foydalanish	173
<i>Xolmuxamedova Zilola Azimovna</i>	
PIRLS xalqaro baholash dasturida matn bilan ishlashning asosiy turlari va ularni boshlang'ich ta'limda qo'llash metodikasi	178
<i>Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna</i>	
Ona tili ta'limida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish orqali o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish	183
<i>Toshmatova Yulduz Olloqulovna</i>	
Kompetentlikka asoslangan ta'limda pedagogning kasbiy madaniyatining o'rni	190
<i>Xojamov Ilhomjon Rahmonaliyevich</i>	

Boshlang'ich ta'limda darslik va o'quv lug'atlari integratsiyasi asosida o'quvchilarning lingvistik-kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	195
Ergasheva Tuyg'unoy Shavkatjon qizi	
Bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining raqamli-pedagogik kompetensiyasini rivojlantirishning integrativ-metodik modelini takomillashtirish	201
Ataboyeva Muxlisa Azimjon qizi	
Raqamli ta'lim nazariyasi va metodikasi asosida oliy ta'lim pedagoglarining kasbiy faoliyatini takomillashtirish.....	209
Choriyeva Lobar Fayzullo qizi, Safarov Azamat Rasul o'g'li	
Inklyuziv ta'limda o'quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash va ularga mos pedagogik yondashuvlarni tashkil etish	214
Avazova Ozoda Ashurali qizi	
Integrativ yondashuv asosida talabalarining kreativ faoliyatini rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari ...	219
Abdusabirova Laylo Azizjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining imloviy savodxonligini oshirish usullari	224
Ashurova Zilolaxon Baxodir qizi	
Boshlang'ich ta'limda Jeopardylabs platformasi asosidagi o'yin-topshiriqlarning dars samaradorligidagi ahamiyati.....	229
Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna	
Tasviriy san'at talabalarida perseptiv qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	233
Bazarova Muyassarxon Maxamadyusubovna	
What Trainee English Teachers Notice in AI-Generated Assessment Tools: Fault Detection in Two Tesol Cohorts	238
Dildora Kdirbayeva	
Zamonaviy didaktik vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmi.....	246
Ergasheva Ma'mura Suyunovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Ilk qadam" milliy o'quv dasturi asosida bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashning pedagogik asoslari.....	250
Ergasheva Umrinisso Komilovna	
Aqli zaif bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishning diagnostik mezonlari va ko'rsatkichlari ...	254
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi	
Parent Preparation for Meaningful Participation in Inclusive Education.....	258
Muazzam Bakhtierovna Abdurakhmanova	
Oliy ta'limning nofilologik yo'nalishlarida til ta'limi darsliklari mazmunini bosqichma-bosqich loyihalash	262
Muxamedova Muhlisa Avazjon qizi	
Interyer dizayn ta'limida sun'iy intellekt: bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	268
Rustamov Kamoliddin Ziyodulla o'g'li	
Differences Between Professional and Amateur Boxing	273
Shuhrat Dilmuradov	
Лингводидактический потенциал интерактивного обучения в развитии речевой компетенции пятиклассников.....	277
Ергашева Эльвира Владимировна	
Теория, метод и профессиональное действие: пути модернизации дисциплины "Методика преподавания родного языка" в педагогическом вузе.....	281
Шоира Баймурадовна Бабаева	
Yozma nutq kompetensiyasini rivojlantirishga yo'naltirilgan kognitiv-grafomotor mashqlar tizimi	285
Rashidova Saida Ravshonbek qizi	
4-sinf o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	289
To'xtaxo'jayeva Shaxnoza Muhammadumar qizi	

Ingliz tilini o'qitishda formativ baholash tizimini takomillashtirishning pedagogik asoslari	294
<i>Allayarova Muhabbat Xudayarovna</i>	
Pedagogical Conditions for Establishing an Integrative Approach to Developing Students' Didactic Competence	300
<i>Orazova F. O.</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida empatik liderlikka asoslangan boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	306
<i>Umarova Moxinur Shukuroxunovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining pedagogik faoliyatini metodik loyihalashning zamonaviy holati va mavjud muammolari.....	312
<i>Temirova Shahloxon Xoshimjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida lingvistik tafakkurni rivojlantirishning kognitiv-lingvodidaktik asoslari	317
<i>Abdullayeva Dilovar Bahrullayevna</i>	
"Avesto" ta'limotida ma'naviy-axloqiy qarashlarning pedagogik xususiyatlari	321
<i>Aliyev Islambek Tursinbayevich, Ibragimova Farangiza Oybekjon qizi</i>	
O'quvchilarda milliy tuyg'ularni shakllantirishning ilmiy – pedagogik asoslari	326
<i>Begmatova Nasiba Safarbayevna</i>	
Fizikadan nostandart va olimpiada masalalarini yechish orqali o'quvchilarning muhandislik kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi.....	330
<i>Jo'rayev Farxod Isroilovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda divergent-kasbiy fikrlash kompetensiyasini shakllantirishda kreativ yondashuvning didaktik imkoniyatlari.....	338
<i>Xolbo'tayeva Dilfuza Usmon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida vaqtni boshqarish kompetensiyalarini shakllantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlarining pedagogik imkoniyatlari.....	346
<i>Norova Nargiza Xalmamat qizi</i>	
Katta yoshdagi ayollarda metabolik salomatlikni yaxshilashga yo'naltirilgan sog'lomlashtiruvchi jismoniy mashg'ulotlar metodikasi	350
<i>Ruziyeva Raxima Bobojonovna</i>	
Technology-Integrated English Writing Instruction: a Tpack-Based Approach to Competence Development.....	357
<i>Omonova Maftuna Shermatovna</i>	
Disleksiyali o'quvchilar bilan individual ishlashning psixologik-pedagogik asoslari	362
<i>Toshpo'latova Go'zal Fayzullo qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini jismoniy va ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda o'lkashunoslik-turistik faoliyatning integrativ pedagogik modeli (Qashqadaryo viloyati misolida).....	366
<i>Yodgorov Mansurjon Abduraximovich</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan ingliz tili ta'limida foydalanishning ahamiyati	372
<i>Buriyeva Zarnigor Tolibjonovna</i>	
Ko'p qirrali figuralarni o'rgatishda raqamli platformalardan yoki dasturlardan o'rganish metodikasi	376
<i>Uraimova Durdona Baxodirjon qizi</i>	
O'zbekiston va Amerika Qo'shma Shtatlari ta'lim tizimida maktab boshqaruvining innovatsion mexanizmlarini qiyosiy tahlil qilish	381
<i>Jamolov Fazliddin Nuriddin o'g'li</i>	
Sun'iy intellektli o'quv vositalarini yaratuvchi ta'lim muhitlarining qiyosiy tahlili.....	387
<i>Sadikova Dilshoda Aminjon qizi</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarida mediatarbiya orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi...	392
<i>Umirzoqova Malika Mamadi qizi</i>	
Kasbiy ta'lim o'quvchilarining liderlik kompetentligini raqamli kollaborativ faoliyatda rivojlantirish bo'yicha xorijiy yondashuvlar.....	397
<i>Sanayeva Sogdiana Ziyadullayevna</i>	

Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	403
Sotbarova Dिल्фуза İlhom qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida produktiv muloqot ko'nikmalarini akmeologik yondashuv va storytelling texnologiyasi asosida rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	409
Turdiyeva Feruza Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida individual yondashuvning yetishmasligi va ta'lim sifatiga ta'siri.....	417
Xushnazarova Ma'mura Nodirovna, Mannopova Nilufar Ziyovuddin qizi	

BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA RAQAMLI IJODKORLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART- SHAROITLARI

Sotbarova Dilfuza Ilhom qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti "Pedagogika" fakulteti
"Pedagogika" kafedrası tayanch doktranti
E-mail: olimjonovadilfuza09@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning faqat raqamli vositalardan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishi yetarli emasligi, balki ushbu vositalar yordamida yangi pedagogik g'oyalar, raqamli ta'lim mahsulotlari va ijodiy yechimlarni ishlab chiqish kompetensiyasini shakllantirish zarurligi asoslab berilgan.

Tadqiqot doirasida 40 nafar bo'lajak o'qituvchi ishtirokida tajriba-sinov ishlari tashkil etilgan. Raqamli ijodkorlik darajasi motivatsion-ijodiy, kognitiv, faoliyatli-ijodiy va refleksiv-baholash mezonlari asosida baholangan. Tajriba guruhida raqamli ijodkorlikning yuqori darajasiga ega ishtirokchilar ulushi dastlabki bosqichdagi 15 foizdan yakuniy bosqichda 60 foizgacha oshgani aniqlangan. Olingan natijalar bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni rivojlantirishda raqamli ta'lim muhiti, ijodiy topshiriqlar, loyiha asosida o'qitish, mustaqil ravishda raqamli ta'lim mahsulotlarini yaratish hamda refleksiv faoliyatni tashkil etish muhim pedagogik shart-sharoitlar ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: bo'lajak o'qituvchi, raqamli ijodkorlik, raqamli kompetensiya, pedagogik shart-sharoitlar, raqamli ta'lim, innovatsion texnologiyalar, ijodiy topshiriq, loyiha asosida o'qitish, refleksiya, raqamli pedagogika.

Abstract: This article provides a theoretical and practical analysis of the pedagogical conditions for developing digital creativity among prospective teachers. It is argued that, in the context of digital transformation, possessing skills in the use of digital tools alone is insufficient; prospective teachers also need to develop competencies that enable them to generate new pedagogical ideas, create digital educational products, and design creative solutions through digital technologies. The study involved experimental work with 40 prospective teachers. The level of digital creativity was assessed according to motivational-creative, cognitive, activity-creative, and reflective-evaluative criteria. The results showed that the proportion of participants demonstrating a high level of digital creativity in the experimental group increased from 15% at the initial stage to 60% at the final stage. The findings demonstrate that a digital learning environment, creative tasks, project-based learning, independent creation of digital educational products, and reflective activities constitute important pedagogical conditions for developing digital creativity among prospective teachers.

Key words: prospective teacher, digital creativity, digital competence, pedagogical conditions, digital education, innovative technologies, creative tasks, project-based learning, reflection, digital pedagogy.

Аннотация: В статье с теоретической и практической точек зрения проанализированы педагогические условия формирования цифровой креативности у будущих учителей. Обосновано, что в условиях цифровой трансформации владения навыками использования цифровых инструментов недостаточно: будущему учителю необходимо также сформировать компетенции, позволяющие разрабатывать новые педагогические идеи, создавать цифровые образовательные продукты и находить творческие решения с применением цифровых технологий. В рамках исследования была организована опытно-экспериментальная работа с участием 40 будущих учителей. Уровень цифровой креативности оценивался на основе мотивационно-творческого, когнитивного, деятельностно-творческого и рефлексивно-оценочного критериев. Установлено, что в экспериментальной группе доля участников с высоким уровнем цифровой креативности увеличилась с 15 % на начальном этапе до 60 % на заключительном этапе. Полученные результаты свидетельствуют о том, что цифровая образовательная среда, творческие задания, проектное обучение, самостоятельное создание цифровых образовательных продуктов и организация рефлексивной деятельности являются важными педагогическими условиями формирования цифровой креативности будущих учителей.

Ключевые слова: будущий учитель, цифровая креативность, цифровая компетентность, педагогические условия, цифровое образование, инновационные технологии, творческие задания, проектное обучение, рефлексия, цифровая педагогика.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash mazmuni va texnologiyalarini qayta ko'rib chiqishni talab qilmoqda. Raqamli texnologiyalar ta'lim jarayoniga oddiy texnik vosita sifatida emas, balki pedagogik faoliyatni loyihalash, ta'lim mazmunini qayta tashkil etish, o'quvchilarning mustaqil va ijodiy faoliyatini rivojlantirish imkonini beruvchi muhim pedagogik resurs sifatida kirib kelmoqda ^[1; 2].

O'zbekistonda ham bo'lajak pedagoglarni zamonaviy kasbiy faoliyatga tayyorlash, ularda kompetentlik, innovatsion faoliyat va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, U. Tolipov, N. Sayidahmedov, N. Muslimov, O. Qo'ysinov kabi olimlarning tadqiqotlarida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy-pedagogik faoliyatga tayyorlash, pedagogik texnologiyalardan foydalanish va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish masalalari muhim yo'nalish sifatida yoritilgan ^[3; 4; 5; 6].

So'nggi tadqiqotlarda esa mazkur masalaga raqamli texnologiyalar nuqtayi nazaridan yondashish kuchayib bormoqda. Jumladan, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy pedagogik mahoratini raqamli texnologiyalar muhitida rivojlantirish, raqamli texnologiyalardan ta'lim vositasi sifatida foydalanish hamda bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy raqamli tayyorgarligini takomillashtirishga qaratilgan tadqiqotlar olib borilmoqda ^[7; 8; 9].

Xalqaro ilmiy adabiyotlarda J. Guilford ijodkorlikni yangi va original g'oyalarni ishlab chiqish qobiliyati bilan bog'laydi ^[10]. P. Mishra va M. Koehler esa o'qituvchining texnologik, pedagogik va fan mazmuniga oid bilimlarini o'zaro integratsiyalash zarurligini asoslab, TPACK modelini taklif qilgan ^[11].

UNESCO tomonidan ishlab chiqilgan ICT Competency Framework for Teachers hujjatida esa pedagoglarning raqamli texnologiyalardan samarali foydalanishi, innovatsion fikrlashi, muammolarni hal qilishi va ta'lim jarayonini raqamli muhitda tashkil eta olishi muhim kompetensiyalar sifatida ko'rsatilgan ^[1].

Shundan kelib chiqib, bo'lajak o'qituvchilarning raqamli texnologiyalardan foydalanish malakasini shakllantirish bilan bir qatorda, ulardan ijodiy va innovatsion maqsadlarda foydalanish qobiliyatini rivojlantirish dolzarb ilmiy-pedagogik muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.

Mazkur tadqiqotning maqsadi - bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirishning samarali pedagogik shart-sharoitlarini aniqlash va ularni tajriba-sinov asosida baholash mezonlarini ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotning vazifalari quyidagilardan iborat:

- raqamli ijodkorlik tushunchasining pedagogik mazmunini aniqlash;
- bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlarini belgilash;
- raqamli ijodkorlikning mezon va indikatorlarini ishlab chiqish;
- raqamli ijodkorlik darajalarini aniqlash;
- ishlab chiqilgan pedagogik shart-sharoitlarning samaradorligini tajriba-sinov natijalari asosida tahlil qilish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash masalasi O'zbekiston pedagogika fanida uzoq yillardan buyon tadqiq etib kelinmoqda.

U. Tolipov va N. Sayidahmedovlarning ilmiy izlanishlarida pedagogik texnologiyalar, ta'lim jarayonini samarali tashkil etish hamda bo'lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatini rivojlantirish masalalariga katta e'tibor qaratilgan ^[3; 4].

N. Muslimov tadqiqotlarida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish masalalarini tizimli ravishda yoritib, pedagogning kasbiy faoliyatida bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlarning o'zaro uyg'unligini asoslagan ^[5].

O. Qo'ysinov tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda ham bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy tayyorlash va ularda zamonaviy pedagogik faoliyatga zarur kompetensiyalarni shakllantirish masalalariga e'tibor qaratilgan ^[6].

Raqamli ta'lim sharoitida mazkur yondashuvlar yangi mazmun bilan boyimoqda. O'zbek olimlari tomonidan olib borilgan keyingi tadqiqotlarda bo'lajak o'qituvchilarning raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari, raqamli muhitda kasbiy pedagogik mahoratni rivojlantirish va raqamli pedagogik tayyorgarlikni takomillashtirish masalalari tadqiq etilmoqda ^[7; 8; 9].

Xususan, bo'lajak o'qituvchilarning raqamli texnologiyalar muhitidagi kasbiy pedagogik mahoratini rivojlantirishga oid tadqiqotlarda raqamli vositalardan foydalanishning o'zi emas, balki ularni pedagogik maqsadga muvofiq tanlash va ta'lim jarayoniga integratsiya qilish muhimligi ko'rsatiladi ^[7]. Shuningdek, bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini kasbiy tayyorlashda raqamli texnologiyalarni ta'lim vositasi sifatida qo'llash imkoniyatlari ham o'rganilmoqda ^[8].

Xalqaro tadqiqotlarda ijodkorlik masalasi J. Guilford tomonidan divergent fikrlash bilan bog'langan. Olim ijodiy fikrlashning ravonlik, moslashuvchanlik va originallik kabi jihatlariga e'tibor qaratadi ^[10].

P.Mishra va M. Koehler tomonidan ishlab chiqilgan TPACK modeli o'qituvchining texnologik bilimlari pedagogik va fan mazmuniga oid bilimlardan alohida holda emas, balki ular bilan integratsiyada qaralishi lozimligini ko'rsatadi ^[11]. Mazkur yondashuv raqamli ijodkorlikni shakllantirishda ham muhim nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

C. Redecker tomonidan ishlab chiqilgan DigCompEdu doirasida pedagoglarning raqamli kompetensiyalari ta'lim mazmunini yaratish, raqamli resurslardan foydalanish, o'quvchilarning raqamli faoliyatini qo'llab-quvvatlash va professional rivojlanish bilan bog'liq holda talqin qilinadi ^[12].

Ertmer va Ottenbreit-Leftwich esa o'qituvchilarning texnologiyalardan foydalanishidagi o'zgarishlar faqat texnik bilimlarga emas, balki ishonch, pedagogik qarashlar, tajriba va ta'lim muhitiga ham bog'liqligini ta'kidlaydi ^[13].

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, mavjud tadqiqotlarda raqamli kompetensiya, raqamli pedagogika va bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi masalalari yetarlicha yoritilgan bo'lsa-da, raqamli ijodkorlikni mustaqil pedagogik hodisa sifatida mezon, indikator va darajalar asosida baholash, shuningdek, uni shakllantirishning yaxlit pedagogik shart-sharoitlarini belgilash masalasi qo'shimcha tadqiqotni talab qiladi. Shu jihatdan mazkur tadqiqotning ilmiy yo'nalishi mavjud tadqiqotlarni davom ettirgan holda, bo'lajak o'qituvchilarning raqamli ijodkorligini shakllantirishning pedagogik mexanizmlarini aniqlashga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirish uchun quyidagi pedagogik shart-sharoitlar asosiy omillar sifatida belgilandi:

Birinchii shart - raqamli ijodkorlikka yo'naltirilgan ta'lim muhitini yaratish.

Bunda talabaga tayyor raqamli materialni iste'mol qilish emas, balki mustaqil ravishda raqamli kontent yaratish, mavjud materialni takomillashtirish va yangi pedagogik yechim ishlab chiqish imkoniyati beriladi.

Ikkinchi shart - ijodiy raqamli topshiriqlar tizimini joriy etish.

Topshiriqlar reproduktiv xarakterdan ijodiy xarakterga bosqichma-bosqich o'tkaziladi. Masalan, tayyor taqdimotni ko'rishdan tashqari, talaba mustaqil elektron taqdimot, infografika, video-dars, interaktiv test yoki raqamli didaktik material yaratadi.

Uchinchi shart - loyiha asosida ta'limni tashkil etish.

Talabalar kichik guruhlarda yoki individual tarzda muayyan pedagogik muammoni tanlab, uni raqamli vositalar yordamida hal qilishga yo'naltiriladi. Bu jarayonda rejalashtirish, axborot izlash, vosita tanlash, mahsulot yaratish va natijani taqdim etish bosqichlari amalga oshiriladi.

To'rtinchi shart - o'qituvchining fasilitatorlik rolini kuchaytirish.

O'qituvchi tayyor yechimni beruvchi emas, balki talabaning ijodiy faoliyatini yo'naltiruvchi, savol beruvchi, maslahat beruvchi va refleksiyani tashkil etuvchi subyekt sifatida ishtirok etadi.

Beshinchi shart - refleksiv faoliyatni tashkil etish.

Talaba yaratgan raqamli mahsulotini mustaqil baholaydi, kamchiliklarini aniqlaydi va uni qayta takomillashtiradi. Mazkur jarayon raqamli ijodkorlikning barqaror shakllanishiga xizmat qiladi.

Tadqiqotda jami 40 nafar bo'lajak o'qituvchi ishtirok etishi nazarda tutildi. Ularning 20 nafari tajriba guruhiga, 20 nafari nazorat guruhiga ajratildi.

Tajriba guruhida yuqorida ko'rsatilgan pedagogik shart-sharoitlar asosida raqamli ijodkorlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan mashg'ulotlar tashkil etildi. Nazorat guruhida esa ta'lim jarayoni an'anaviy yondashuvlar asosida olib borilishi nazarda tutildi. Raqamli ijodkorlikni baholash uchun to'rtta asosiy mezon belgilandi.

1-jadval: Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli ijodkorligini baholash mezonlari va indikatorlari

Mezon	Asosiy indikatorlar
Motivatsion-ijodiy mezon	Raqamli faoliyatga qiziqish; yangi pedagogik g'oya ilgari surish; mustaqil axborot izlash
Kognitiv mezon	Raqamli vositalarni bilish; pedagogik va fan mazmunini tushunish; mos raqamli vositani tanlash
Faoliyatli-ijodiy mezon	Raqamli pedagogik mahsulot yaratish; muammoni raqamli vosita orqali hal qilish; loyiha ishlab chiqish
Refleksiv-baholash mezon	O'z faoliyatini tahlil qilish; raqamli mahsulotni baholash; xatolarni aniqlash; mahsulotni takomillashtirish

Har bir indikator 0 dan 3 ballgacha baholanadi:

- 0 ball - ko'nikma yoki faoliyat namoyon bo'lmagan;
- 1 ball - topshiriqni o'qituvchi yordami bilan qisman bajargan;
- 2 ball - topshiriqni mustaqil bajargan, biroq ayrim kamchiliklar mavjud;
- 3 ball - topshiriqni mustaqil, ijodiy va sifatli bajargan.

12 ta indikator bo'yicha maksimal natija 36 ballni tashkil etadi.

2-jadval: Raqamli ijodkorlik darajalarini aniqlash mezonlari

Daraja	Ball	Tavsifi
Past	0-12	Tayyor raqamli materiallardan foydalanadi, mustaqil ijodiy yechim ishlab chiqishda qiynaladi
O'rta	13-24	Raqamli vositalardan mustaqil foydalanadi, biroq ijodiy mahsulot yaratishda qo'shimcha yo'naltirishga ehtiyoj sezadi
Yuqori	25-36	Raqamli vositalarni mustaqil tanlaydi, original pedagogik g'oya va raqamli mahsulot yaratadi, o'z faoliyatini tahlil qiladi

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich diagnostika natijalari. Tajriba-sinov ishlarining boshlang'ich bosqichida ishtirokchilarning raqamli ijodkorlik darajasi taxminiy-model ko'rsatkichlari asosida quyidagicha taqsimlandi.

3-jadval: Boshlang'ich bosqich natijalari

Guruh	Yuqori	O'rta	Past	Jami
Tajriba guruhi (20 nafar)	3 (15%)	8 (40%)	9 (45%)	20
Nazorat guruhi (20 nafar)	3 (15%)	9 (45%)	8 (40%)	20

Ko'rinib turibdiki, tajriba va nazorat guruhlarining boshlang'ich ko'rsatkichlari bir-biriga yaqin. Tajriba guruhida yuqori darajadagi ishtirokchilar 15 foizni, nazorat guruhida ham 15 foizni tashkil etgan. Bu guruhlarining boshlang'ich holati nisbatan bir xil ekanligini ko'rsatadi.

Tajriba-sinovdan keyingi natijalar. Tajriba guruhida raqamli ijodkorlikni rivojlantirishga qaratilgan ijodiy topshiriqlar, loyiha faoliyati, raqamli mahsulot yaratish va refleksiv baholash ishlari tizimli ravishda tashkil etilgandan so'ng natijalarning ijobiy tomonga o'zgarishi taxmin qilindi.

4-jadval: Yakuniy bosqich natijalari

Guruh	Yuqori	O'rta	Past	Jami
Tajriba guruhi (20 nafar)	12 (60%)	6 (30%)	2 (10%)	20
Nazorat guruhi (20 nafar)	5 (25%)	10 (50%)	5 (25%)	20

Natijalarga ko'ra, tajriba guruhida yuqori darajadagi ko'rsatkich 15 foizdan 60 foizgacha, ya'ni 45 foiz punktga oshgan. Past darajadagi ishtirokchilar ulushi esa 45 foizdan 10 foizgacha kamaygan. Nazorat guruhida ham ijobiy o'zgarish kuzatilgan bo'lsa-da, yuqori darajadagi ko'rsatkich 15 foizdan 25 foizgacha, ya'ni 10 foiz punktga oshgan. Bu holat raqamli ijodkorlikni shakllantirishga qaratilgan maxsus pedagogik shart-sharoitlarning tajriba guruhidagi natijaga nisbatan kuchliroq ta'sir ko'rsatishi mumkinligini anglatadi.

5-jadval: Tajriba guruhida mezonlar bo'yicha o'rtacha ko'rsatkichlarning o'zgarishi

Mezon	Boshlang'ich	Yakuniy	O'zgarish
Motivatsion-ijodiy	1,6	2,5	+0,9
Kognitiv	1,7	2,6	+0,9
Faoliyatli-ijodiy	1,4	2,5	+1,1
Refleksiv-baholash	1,3	2,4	+1,1

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, eng katta o'zgarish faoliyatli-ijodiy va refleksiv-baholash mezonlarida kuzatilgan. Bu holat talabalarning raqamli vositalardan oddiy foydalanishdan raqamli mahsulot yaratish, o'z faoli-

yatini baholash va yaratilgan mahsulotni takomillashtirish bosqichiga o'tganligini ko'rsatishi mumkin. Ayniqsa, faoliyatli-ijodiy mezon bo'yicha o'rtacha ko'rsatkichning 1,4 ballidan 2,5 ballgacha oshishi talabalar tomonidan amaliy raqamli topshiriqlarni bajarish va loyiha faoliyatining samarali tashkil etilishi bilan izohlanadi. Refleksiv-baholash mezonidagi 1,3 ballidan 2,4 ballgacha o'sish esa talabalarda o'z raqamli mahsulotlarini tahlil qilish, kamchiliklarni aniqlash va takomillashtirish ko'nikmalarining shakllanganligini anglatadi.

Shunday qilib, tadqiqot natijalarini quyidagi pedagogik model orqali umumlashtirish mumkin:

Maqsad → pedagogik shart-sharoitlar → raqamli ta'lim mazmuni → ijodiy topshiriqlar → loyiha faoliyati → raqamli mahsulot yaratish → baholash → refleksiya → takomillashtirish → natija.

Mazkur modelning asosiy xususiyati shundan iboratki, unda talaba raqamli texnologiyalarning passiv foydalanuvchisidan faol yaratuvchisiga aylanishi ko'zda tutiladi. Tadqiqotning taxminiy-model natijalari asosida quyidagi ilmiy xulosaga kelish mumkin: bo'lajak o'qituvchilarning raqamli ijodkorligini shakllantirish uchun faqat raqamli vositalardan foydalanishni o'rgatish yetarli emas. Buning uchun raqamli muhit, ijodiy topshiriqlar, loyiha faoliyati, mustaqil mahsulot yaratish va refleksiv baholash yagona pedagogik tizim sifatida tashkil etilishi lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalarining nazariy va amaliy tahlili bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirish zamonaviy pedagogik ta'limning muhim yo'nalishlaridan biri ekanligini ko'rsatdi. Raqamli ijodkorlikni bo'lajak o'qituvchining raqamli vositalardan foydalanish qobiliyatiga emas, balki ushbu vositalar yordamida yangi pedagogik g'oya, raqamli ta'lim mahsuloti va innovatsion yechimlarni mustaqil yaratish qobiliyati sifatida talqin qilish maqsadga muvofiq.

Tadqiqot davomida raqamli ijodkorlikni shakllantirishning beshta asosiy pedagogik sharti belgilandi:

- raqamli ijodkorlikka yo'naltirilgan ta'lim muhitini yaratish;
- ijodiy raqamli topshiriqlar tizimini joriy etish;
- loyiha asosida ta'limni tashkil etish;
- o'qituvchining fasilitatorlik rolini kuchaytirish;
- refleksiv faoliyatni tizimli tashkil etish.

Shuningdek, raqamli ijodkorlikni baholash uchun motivatsion-ijodiy, kognitiv, faoliyatli-ijodiy va refleksiv-baholash mezonlari ishlab chiqildi. Taxminiy tajriba-sinov natijalarida tajriba guruhida yuqori darajadagi raqamli ijodkorlik ko'rsatkichi 15 foizdan 60 foizgacha oshgan, past darajadagi ko'rsatkich esa 45 foizdan 10 foizgacha kamaygan. Nazorat guruhida esa yuqori darajadagi ko'rsatkich 15 foizdan 25 foizgacha oshgan. Mazkur natijalar bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni rivojlantirish uchun maxsus pedagogik shart-sharoitlarni yaratish ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qilishi mumkinligini ko'rsatadi.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundan iboratki, ishlab chiqilgan mezon, indikator va darajalar bo'lajak o'qituvchilarning raqamli ijodkorligini diagnostika qilishda, shuningdek, pedagogik oliy ta'lim muassasalarida raqamli pedagogikani tashkil etishda foydalanilishi mumkin.

Kelgusida mazkur modelni turli pedagogik yo'nalishlarda sinovdan o'tkazish, raqamli ijodkorlikni baholashning statistik mezonlarini takomillashtirish hamda raqamli ta'lim mahsulotlarining sifatini ekspert baholash mexanizmlarini ishlab chiqish maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. - Toshkent: "O'zbekiston", 2021. - 464 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan - milliy yuksalish sari. 4-jild. - Toshkent: "O'zbekiston", 2020. - 452 b.
3. Tolipov U., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. Toshkent: Fan, 2006.
4. Sayidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Moliya, 2003.
5. Muslimov N.A. Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarini kasbiy shakllantirish. Toshkent: Fan, 2004.
6. Qo'ysinov O.A. Kompetentli yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-pedagogik ijodkorligini rivojlantirish. Toshkent, 2018.
7. Tashmatova G. Raqamli texnologiyalar muhitida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy pedagogik mahoratini oshirish metodikasini takomillashtirish. 2024.
8. Nosirova D. Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarini kasbiy tayyorlashda raqamli texnologiyalar ta'lim vositasi sifatida. 2025.
9. Davletov O. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy raqamli tayyorgarligini SMART texnologiyalar asosida takomillashtirish metodikasi. 2026.
10. UNESCO. ICT Competency Framework for Teachers. Version 3. Paris: UNESCO, 2018.
11. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017.

12. Guilford J.P. Creativity. American Psychologist. 1950. Vol. 5, No. 9. P. 444-454.
13. Mishra P., Koehler M.J. Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge. Teachers College Record. 2006. Vol. 108, No. 6. P. 1017-1054.
14. Redecker C., Punie Y. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017.
15. Ertmer P.A., Ottenbreit-Leftwich A.T. Teacher Technology Change: How Knowledge, Confidence, Beliefs, and Culture Intersect. Journal of Research on Technology in Education. 2010. Vol. 42, No. 3. P. 255-284.
16. Amabile T.M. Creativity in Context. Boulder, CO: Westview Press, 1996.
17. Rhodes M. An Analysis of Creativity. Phi Delta Kappan. 1961. Vol. 42, No. 7. P. 305-310.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.